

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, és közgazdasági hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer, vasárnapon.

Előfizetési ár:

Egész évre 4 frt = 8 korona, félfévre 2 frt = 4 korona,
negyedévre 1 frt = 2 korona.

Egyen szám ára 10 kr. = 20 fillér.

Felolvas szerkesztő:

WITTINGER ANTA L.

Kiadó és laptulajdonos:

FEIGL GYULA.

Előfizetési pénzek és reklamációk a kiadótulajdonoshoz, Feigl Gyula nyomdászhoz (városkör 81) intézendők. Nyilvántar sora 40 fr. — Hirdetések nagyság szerint.

Köszeg és a magyar színészet.

Kezdjük meg és menjünk is azonnal in medias res.

Köszeg talaja nem kedvez a színművészetnek; ha mindjárt hozzá is kell tennünk, hogy még mindig alkalmasabb a művészeti fajok ez ágának művelésére, mint sok más hasonlagyságu város az országnak, olyakat sem kivéve, melyeknek jóval magyarabb jellege van, mint e városnak.

De maradjunk csak szoroson a cikkünk címét képező témánál.

Valjon mi lehet annak oka, hogy nálunk, lakhelyünkön stagnál e szép művészeti ág, hogy Apollo felkent papjai — mert volt szerencsénk a valóban hívatottsággal bírókhoz is — itt sehogy sem képesek zöld ágra vergődni, de nemcsak hogy nem virágozni, hanem kénytelenek mintegy szégyenszemre csak úgy suttymban a városból távozni oda, hol több reménnyel, több kilátással kecsegtet művészi fellépésük?

Igaz, sok kedvező körülmény összehatása szükséges ahhoz, hogy valamely színház valójában kielégítő drámai élvezeteket nyújtson.

Szükséges elsősorban, hogy maga a színművészet céljaira szolgáló épület a kellő tulajdonosokkal bírjon, akustikailag megfelelő és kényelmes módon épült legyen, hogy jól funkcionáló gépezettel el legyen látva s a nézőtér bármely részére is kiterjedő világítás hiányában ne legyen.

Nagy hatásának jelentkezik a színház belső részeinek a művészeti és általában a mai kor igényeihez mért dekorációja, elegáns és ízléses díszítése.

Ez a külső keret.

Hogy csábító legyen nemcsak a nagyközönségre, szükséges még, hogy az előadandó mű tartalmilag jó legyen, jelentőségteljes, igaz; érdekes

és természetes lefolyású s kimenetelű, legalább is a valószínűséget nem nélkülöző legyen. Kell, hogy a színre hozandó mű alakilag megfeleljen, a mihez szükséges bizonyos választékos nyelvezet, könnyed, tetszetős kifejezés- és előadási mód; kerekded, mesterkéletlen és lehetőleg egyszerű mondat szerkezet.

Mindenekelőtt azonban megkívánjuk, a színpadon szereplők személyét illetően, hogy a kellő általános műveltségi fokon álljanak, hogy a különös színészeti tehetségben ne szűkölködjének; joggal támasztjuk pedig ezen követelményt főszereplőkkel szemben; az alárendeltebb szerepet játszóktól pedig szintén kívánjuk az ügyesség és a praecisitás azon mértékét, mely szükséges, hogy a kellő összhang meg ne zavartassék és a melylyel azok hozzájárulnak, hogy a mű vagy darab előadása a szemlélő szemé előtt egész és egyöntetű jellegével bírónak feltűnjék és lejátszódjék.

Készséggel elismerjük, hogy sok az, a mit mai napon egy csak kevésbé is elkényeztetett publikum vár a színművészekről.

Színpadias, tetszetős, vagy legalább nem visszatartható alak és megjelenés, tiszta, jól kifejlett hanganyag, mozgékony, megfelelő kivitel és előadás.

Figyelmünk a netán közreműködő, a színpad előtti teret elfoglaló zenekarra, annak vezetőjére is kiterjed. — Nagyon is érthető ott, a hol, mint különösen operettekénél, a zenekar a főszereplő feladatában mintegy megosztozik.

Végül — utolsó helyen, de nem utolsóként említendő a sugót.

A ki valaha mint műkedvelő, bár csekélyebb szerepben, is a világot jelentő színpadon nagyközönség előtt fellépett, az elismerendi, miszerint a jól képzett, feladatának magaslatán álló sugónak nagyon is jelentékeny szerep jut az előadás helyes megoldásában.

Visszatérve e csekély, talán hosszadalmas kitéréstől — a melyre csak annak illusztrálás kedvéért fanyarodtunk, hogy mily nehéz mai nap egy némileg is csak nagyobb igényeket támasztó közönséget kielégíteni — felvetett tulajdonképeni tárgyunkra, — sajnosan konstatálnunk kell, hogy a mi városunkba évente pár hétre betérő színi-társulatnak előadásait, az itt állandó lakását bíró publikum éppen nem látogatja oly mérvben, a hogy azt az egy provinciális város igényeit teljesen kielégíteni képes társulat joggal megkívánhatná; szándékosan és nyomatékosan mondjuk, hogy me g k i v á n h a t j a.

Megkívánhatná pedig legalább azok részéről, a kik itt társadalmi vagy hivatali állásuk, műveltségük avagy jólétük révén vezető szerepet visznek és befolyást gyakorolnak és különben is, a mi mai nap azzal úgy is karöltve szokott járni, a magyar nyelvet legalább oly mértékben bírják, hogy az előadások menetét csak némileg is megértik és figyelemmel követhetik.

Ezen t. személyiségek azután pusztán példájukkal — minden prozelyta-csinálás nélkül is — nagyobb közönséget is csöndítenének a színházba, olyat is, a mely az előadási nyelvnek, a mint az p. o. operettekénél majdnem nem is szükséges, birókában is alig van.

Ezzel azután erkölcsileg és anyagilag is volna segítve a szereplőkön.

Mert értsük csak meg: A jó és a mesteriséget nem csak kenyérkereseti forrásnak tekintő színésznek szüksége van az erkölcsi elismerésre is, a mely nem csak tapsokban, de a színházi est tömeges látogatásának egyszerű tényében is nyilvánulhat.

Aztán végül is — s ennek igazságát és némileg politikai jelentőségét is alig fogja a gondolkodó ember elvitatni akarni — nem kell-e eltekintve a

TÁRCZA.

Fontosak-e a gyermekjátékok nevelési szempontból?

IRTA: SZANISZLÓI CZ. ISTVÁN.

Ha valaki gyermekeveire gondol, lehetetlen, hogy eszébe ne jöjjenek társai, különféle játékaik s úgy azok, mint ezekkel szerzett kellemes, sőt mondhatni legkellemesebb percei. Figyeljük meg egy tiszteséges aggot, kinek haját a hevenedik telnek dere ezüstöse be s tettes alakját gornyedtségében is oly méltóságteljes. Tavasz van. Künn ül ő, hogy a jóságos nap aldó melegét élvezhesse. Az udvaron labdázó fiúk futkosnak. A tisztes agg könnyeket hullat; miért könnyezik? Talán egyik korán elhunyt gyermekét siratja? Nem. Mi csalta hát akkor szelid szemébe ezen könnyeket? A gyermekekévé letűnt s a játék által megédesített kellemes percei.

Valóban, az éveket mi sem teheti boldogabbá, mintha a gyermek időnkint kényes-kedve szerint játszhatik. Játsszik a gyermek, mi helyt jarni tud; játszik anyja öleiben; játszik születése után első perceiben.

Már azon körülmény, hogy a jó játékok a gyermekekévé legzesebb virágai, kész bennünket nemcsak megengedni kedveseknek a játszását, de alkalmas játékeszközöktől és megengedhető kedves játékmódokról is gondoskodni. Avagy lehetne-e találni oly szülőt, ki ne törekednék edes vereinek aratlan örömeiket szeresni? Nem; de annál kevesbe található oly apa és anya, ki gyermekeit a már talált kellemes percektől is megfosztja a jó játékoknak ok nélküli beültatása által, mi igen helytelen tett volna. „A gyermekekévé játékok és örömeik; no rontsuk el tehát a gyermekekévé játékokat és örömeiket” mondja igen szépen S. iler.

Nagy fontosságuk a játékok a gyermek életében; hatásuk kiterjed egész életükre. És pedig nemcsak azért, mert ártatlan örömeiket biztosítanak nekik, hanem és főképen azért: 1. összhangzóan fejlesztik a testet és lelket, 2. kitűnő hatással vannak a lélek három alaptehetségére; 3. a gyermek jelen és leendő boldogságát munkálják s végül 4. a pályaválasztásra nagy befolyással vannak. Lásuk ezeket egyenkint.

A test epségben tartására és fejlesztésére a testgyakorlás elismert tényező régi időtől fogva, mi pedig nem egyéb, mint a test és tagjainak minden irányban való, mindenoldalu működtetése. Önkényt értetik, hogy öntudatos és rendszeres testgyakorlás e gyenge gyermekkorban teljes lehetetlen! De nem is szükség, mert ezen mozgásokat a természet kifolyásaként, önkénytelenül végzi a ki-ded, különösen a mindenféle mozgást megengedő, sőt igénylő játékok közben. Így tehát a játékok a gyermekkorban a testgyakorlatokkal egyenértékűek s ugyanazon hatásúak. Edzik és erősítik az ezt annyira igénylő csengeték tagjait, epségben tartják a testet és ennek egészségét munkálják. Az ép és erős test pedig rendszerint ugyanily lelket rejt magában, misz beteges, gyenge testben a lélek sem lehet egészséges és erős. E mondás: „Csak ép testben lakhatik ép lélek” már az ő korban igaznak volt elismerve.

A játék hatalmasan fejleszti a gyermekek képzelését. Ki ne látta volna már, mint képzeletbe a játszó magát önmagát és játékazereit bizonyos éppen megkívánt helyzetekbe. Pl. a vesszőparipátéti, itatja; a búbut lefekteti, sőt altató dalt is énekel neki. A gyermek mindig több és több játékot tanul meg, látóköre tágul, tudása nagyobbodik. Egyik játékot már most a másiktól meg kell különböztetnie, ezt sokszor szavakban is kifejezi s így kis világról íteletet mond. Ki pedig itél, annak itélőtehetsége van, mely a tapasztalás által nagyobb-

bodik s ha egyes esetekben helytelen volna, helyes irányba tereltetik.

Megteremti és fejleszti a játék a különféle nemes érzelmeiket, köztük a hazaszeretet dicső és magasatos érzelmét. Figyeljük meg csak a játszó gyermekek két csoportját. Az egyik csoport a magyar sereget, a másik a „muszkát” képviseli. Megkezdődik a harc s a magyarok győzelmével végződik. Honnan van ez? Hiszen ha tudjuk e kis vitéz katonák, hogy a magyarok és oroszok hadakoztak, azt is kell tudniok, hogy éppen az orosz had roppant száma eredményezte a világozi fegyverletelt és az abból folyó szomorú következményeket. S ennek dacára ők nem a történeti hűség szeriut intézik eme harcászati játékukat, hanem szeretett nemzetünk, kedves hazánk előnyére. Ezt már nem a játszó gyermek teszi, hanem nemzetét és hazáját szerető, szeretni kezdő kis honpolgár. Teszi pedig azért, mert kis szívében kifakadt annak egyik nemes bimbója: a hazaszeretet szent érzelme. A játékok megővják kicsinyeinket az unalomtól, mely felnőtt emberre is igen nyomasztó, a gyermekekre pedig egészen elviselhetetlen.

Hogy pedig a gyermekek a játékot szeretik, a mindennapi tapasztalás igazolja; úgy szintén azt, miszerint játék közben az idő mulaszt igen sokszor figyelmen kívül hagyják. Hányszor nem ebédelnének, ha nem figyelmeztetnők őket a délre, megfedkezvén játékukban az időről. Ilyenkor pedig kicsinyeink mindenkor megelégedettek, mindenkor boldogok.

Mikor a gyermek játszik, egyszer mind foglalkozik, sokszor egész beleizzadva eme munkaszerű játszásába s így a dolgot csakhamar megszokja. A mit pedig megszokunk, azt rendszeren meg is szerettük. Tehát a játékok által fogjuk szeretteinkkel a munkát, mint az állandó boldogság és boldogulhatóság előfeltételét, mint a jólét biztosítását megkedveltetni.

Korcsolyapálya-megnyitása.

Alulírottak van szerencséje a sportüző publikummal tudatni hogy a téli időnyre használandó jégpálya minden kényelemmel ellátva mérsékelt árak mellett rendelkezésre áll. A korcsolya-téri rendtartás és a fizetendő díj a következő:

1. Bérlet-jegy az egész időnyre személyenkint 3 frt
  2. Család-jegy az I-ső tag 3 frt, a II-ik tag 2 frt és minden további családtag után 1-1 frt
  3. Bérlet-jegy diák vagy gyermekeknek á . . . 1 frt
  4. Egyszeri korcsolyázásért személyenkint . . . 20 kr. gyermekek és diákok á . . . 10 kr.
  5. Nézők a korcsolya-pályán belül fizetnek . . . 10 kr. gyermekek és diákok . . . 5 kr.
  6. Zenénél minden korcsolyázó tekintet nélkül arra, hogy előfizető-e vagy sem, 10 krt fizet és gyermekek vagy diákok 5 krt.
- Korcsolyázók vagy nézők díj nélkül mehetnek a fűtött helyiségbe.

Gratzl János.

KÖHÖGÉS,

rekedtseg és elnyálkásodás ellen a legjobb hatású szer a RÉTHY-féle

penetefü-czukorka,

mely ezen bajokat gyorsan megszünteti, kapható minden gyógyszerárban. Egy doboz ára 30 kr. 5 dobozzal 1 frt 50 krt bérmentve küld

Réthy Béla
Tisztelettel

RÉTHY BÉLA

gyógyász Bakán-Csabán.

Csak akkor valódi, ha minden doboz fenekén aláírásom látható.

Czimbalom oktatás.

Egy nő a czimbalom-játékban alapos oktatást ad.

Tanítás hetenkint 3-szor.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál a lap kiadóhivatala.

Hi iszik
Kathreiner-féle
Kneipp-maláta-kávét?

Egyre kevesebb!

Mindenki a ki félti az egészségét és mégsem akar lemondani a kávé megszokott kellemes élvezetéről. Mert a Kathreiner-kávé hozzátétele által elvész az idegizgató bakbákvénak általános ismert és rendes használatnál annyira egészségrontó hatása.

Mindenki a kinek egészségét valami megrontotta. Különösen ideg- és gyomorbántalmakban szenvedőknél sok ezer esetben a legegészségesebb és a legönnyebben megemészthető italnak bizonyult a tiszta Kathreiner-kávé.

Minden asszony és gyermek, a kiknek gyöngye szervezetére különösen jótékony hatással van a tápláló Kathreiner-kávé s a kik kellemes, enyhe íze miatt, úgy bakbákvéval keverve, mint tisztán nagyon szeretik.

Mindenki a ki a háztartásban takarékos, de izletes és a mellett egészséges kávéitalt mégsem akar magától megvonni. Takarékosági szempontból is ajánlható a Kathreiner-kávé, akár bakbákvéval vegyítve, akár tisztán.

A Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávé valóban egészségi és családi kávé, a mely szemekben a legjobb malátaból készül; a bakbávé kedvelt ízét a Kathreiner-féle gyártási mód adja meg neki, a mely a leghíresebb szakértelműektől elismerve, minden művelt államban tért hódított. Csak a Kathreiner-kávé egyesíti magában a bakbávé kellemesen ingerlő ízét és a maláta-kávének egészséges, orvosiilag elismert és megerősített előnyeit.

Kérelem: Tervezétek és megkötésedés kikerülése végett bevásárlás alkalmával tessék jól vigyázni az eredeti dobozra, a melyen ez a felírás van **Kathreiner.**

Az olyan csomagokban, a melyen nincs rajta a Kathreiner név, hamisított kávé van.

Rendkívül érdekes nyilatkozatokat kaptunk az „Asbest“-talpbélés hasznosságáról az ország minden részéből. Bizonyára érdekelni fogja önt, ha mutatónak közlünk néhányat:

Tisztelt Doctor ur!

As asbest betetű

csizpök hitünöshnek bi-

sonyultak, szilárdan

és puhán járok; meg-

szünt minden lábfa-

ljasom, úgy hogy —

ast hiszem — lábba-

jom semmi további or-

voslást nem igényel.

Szíves tanácsát kö-

szöni

Dánoson, 1897. szept. 17.

tisztelt hiva

Uherle Sándor.

Högyes orvos-tudor urnak Budapestén.

„Dr. ur szabadalmát képező Asbest-talpbetéttekkel, úgy könnyű nyári, mint vadász-csipőmet ellátván, a használat alatt tapasztalt előnyöket: kellemes puha járás, úgy nagyobb járásnál a lábnek a horzsolástól megóvása, mint kétségtelen eredményeket doktor urnak tudomására hozni, részemről szíves kötelességemnek tartom.

Budapest, 1897. szeptember 6-án.

Rónay János, orsz. képviselő.

Edvi Illés Károly jogtudós, a kiváló publicista, a következőket írja:

„As Asbest-csipőtálpak nagyszerűen beválnak egész családomnak, a kitűnő gyártmányt a legmelegebben ajánlhatom“.

Szombathelyi Antal koltai földbírtokos a többek közt a következőket írja:

„Vadászat alkalmával használtam az Asbest talpbélést; a járás könnyebb és kellemesebb volt, mert lábam nem csuszott ide-oda“.

Keson Dezső siklóri ügyvéd.

„A ki egyszer Asbest talpbetétet használt, soha többé nem fogja azt nélkülözhetni. Meggyőződésom, hogy a ki ad a kényelmes lábbaire, az Asbest talpbélést feg viselni“.

Végh Árpád m. kir. posta- és táviró főtitkár Zágrábban, ezeket írja:

„Tisztelt Doktor ur!

Korszakos megbecsülhetlen találmányának teljes elismeréssel kell adóznom akkor, midőn visszagondolok azon időre, midőn lábamon borkeményedés, gyakori lábizzadás igen kellemetlenül, mondhatni az idegességig zsémbesített. Azon négy év óta azonban, hogy Asbest talpbélésű csipőket viselék, sem a lábtól gyakori meghülés, sem semmi lábajok, melyek előbb az csipőktől eredtek, sem kineznek, de kalezni sem kell hordanom, mert új feltalálmányu Asbest talpbélésű csipői teljesen vízhatlanok. Teljes elismeréssel és hálával vagyok hazánk tisztelőtel“.

Zágráb, 1897. aug. 29.

Asbest-talpbélés. Csak utánvét mellett.

Felnőtteknek 35 — 46. számig, tuczatja 12 frt, párja 1 frt 20 kr. Gyermekeknek 20—34. számig, tuczatja 6,— párja 60 kr.

Kapható az első magyar Asbest-áru gyárnál **BUDAPEST, VI. kerület, Sziv-utca 18. szám.** Minden város részére egy ismételőrusító kerestetik.

Kizárólagos elárusítók Közögeen:

Freyberger Sándor és Róth Sándor borkereskedő urak.

Nyomatott Feigl Gyula könyvnyomdájában Közögeen.

Nyilvános köszönet.

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neuukirchenban Ausztriában, az atirheumatikus és antirrhithik vértisztító-tea feltalálójának. Vértisztító hatású készvényénél és reumatizmusban.

Ha e helyütt a nyilvánosság elé lépek, úgy ez azért történik, mivel kötelességemül tartom Wilhelm Ferencz neunkirchoni gyógyszerész urnak köszönetemet kifejezni azon szolgálatért, melyekkel súlyos reumatikus bajomban vértisztító-teajával segítségemre volt a hogy aztán másokat is, a kik e borzasztó bajnak alávettek, e pompás teára figyelmeztessenek. Nem vagyok képes e kizű fájdalommat, melyet 3 éven át minden időváltozásnál éreztem a melytől semmi gyógyszer, sem a Bács melletti badeni kénfürdő nem szabadított meg — leírni. Álmatlanul fetrengtem éjszakákon át ágyamban, átvágyam láthatólag alább-azállott, azinem hanyatlott és testi erőm egyre fogyott. A fent nevezett teának 4 heti használata után szenvedésemtől nemcsak teljesen megszabadultam, hanem most is teljesen ment vagyok, mikor 6 heten át nem iszom teát; egész testi állapotom is javult. Erősen meg vagyok győződve, hogy bárki, aki hasonló bajban e teához folyamodik, annak feltalálóját, Wilhelm Ferencz urat, mint ön áldani fogja.

Kiváló tisztelettel

Butschin-Streitfeld grófnő, fűhadnagyne.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házi szer ellentáll az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsöléséket alkalmaztattik közveszély, oszszál, taszagatlanság és meghűléséknél és az orvosok által bedörzsölésére is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igaz: népszertű káplózer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekenként árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Türek József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossal legyünk, mert több kisebbbértékű utánsat van forgalomban. Ki sem akar megkötésedni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter oszgegyezés nélkül mint sem valódi utánsat visseza.

RICHTER F. ÁB. de társas, és de kiz. elvárti szállított, BUDAPEST.